

VERSLAG OVER HET JAAR 2018/2019

Land: Israël
Periode: 2018/ 2019
Partner: Rossing Center for Education and Dialogue

ONTMOETINGSPROGRAMMA JOODSE EN ARABISCHE LEERLINGEN

Introductie

Joden, christenen en moslims in Israël komen elkaar in het dagelijkse leven bijna niet tegen. Het Rossing Center for Education and Dialogue (Rossing Centrum voor Educatie en Dialoog) heeft als doel om vooroordelen en negatieve stereo-typen bestrijden. Ze willen bijdragen aan begrip en waardering van de geschiedenis, tradities en identiteit van de verschillende groepen en bewustwording creëren van het belang van interreligieuze relaties voor vrede in het Heilige Land. Dit doen ze onder andere door op scholen ontmoetingen tussen Joodse en Arabische leerlingen te organiseren (programma Dialoog en Identiteit) en door leraren te trainen in het begeleiden van klassikale discussies over gevoelige zaken zoals extremistische gedachten en racisme (programma Onderwijs voor Verandering).

In Israël zijn tegenstrijdige trends te zien. Aan de ene kant zijn er duidelijke tekenen van verhoogde integratie, zoals op de werkplek en op scholen. Deze worden bevorderd door grootschalige overheidsinitiatieven om de sociaal-economische kloof tussen joden en Arabieren te verkleinen. Anderzijds is er ook een verharding naar de Arabische minderheid toe zichtbaar. Uit een peiling van het Israel Democracy Institute bleek bijvoorbeeld dat 40% van de (joodse) respondenten 'enigszins verstoord' was door het relatief hoge percentage Arabische gezondheidswerkers (bijvoorbeeld verpleegkundigen, artsen en apothekers); 50% maakte er bezwaar tegen dat Arabieren in hun gebouw woonden en wilde niet aan Arabieren verhuizen, terwijl iets hogere aantallen er bezwaar tegen maakten dat hun kinderen Arabische vrienden hadden. In het algemeen, hoe religieuzer en hoe jonger de respondenten, hoe negatiever de percepties tegenover Arabieren waren.

Programma Dialoog en Identiteit

Doelstelling:

Scholengemeenschappen (zowel leerlingen als leerkrachten) hebben meer respect en staan meer open voor 'de ander' en leven samen als gelijkwaardige burgers.

Activiteiten

Om dit doel te bereiken volgen Joodse, christelijke en islamitische leraren cursussen om hun kennis en inzichten in de drie religies te verbreden. Deze opgedane kennis en inzichten worden vervolgens overgebracht op hun leerlingen via een uitgebreid uitwisselingsprogramma. In het afgelopen schooljaar deden 23 scholen mee met in totaal 720-800 Joodse, christelijke en islamitische leerlingen tussen de 10 en 13 jaar oud, 46 leraren en 23 schooldirecteuren.

Doel 1: Leraren doen kennis en vaardigheden op om interreligieuze en interculturele onderwerpen te behandelen.	
Activiteit	Resultaat
Leraren worden getraind om zich goed voor te bereiden op de sociale ontmoetingen tussen de leerlingen.	Er werden 16 trainingen voor onderwijzers georganiseerd. Elk van hen volgde een training van 30 uur. Tijdens de training was er aandacht voor 'technische vaardigheden' (hoe je ontmoetingen op een goede manier kunt laten plaatsvinden), maar ook voor de cultuur en tradities van de religies. Daarnaast waren er ook trainingen in kleine groepjes van vier waarbij leraren van verschillende religies de mogelijkheid kregen om elkaar beter te leren kennen en een band met elkaar op te bouwen.
<u>Vooruitgang/feedback bij subdoelstelling 1:</u> De ontmoetingen en trainingen werden door de leraren erg positief ontvangen. Ze waardeerden de gezamenlijk aanpak en er werden interreligieuze vriendschappen gesloten. Een paar reacties: "De trainingen waren goed georganiseerd en dat heeft zijn vruchten afgeworpen bij de leerlingen." - Arabische Leraar. "De gezamenlijke aanpak werkte heel goed. Mijn partnerleraar en ik hadden een sterke band; wij begrepen elkaar en ontwikkelden een goede verdeling van verantwoordelijkheden. Over het algemeen was het zeer succesvol." - Joodse leraar. De Arabische leraren lieten weten dat ze op deze manier sterke relaties met hun Joodse partners konden opbouwen en goed had samengewerkt.	
Doel 2: Leerlingen staan minder vijandig tegenover de andere gemeenschap, en hebben meer kennis over en begrip voor de andere religie.	
Activiteit	Resultaat
Leerlingen van verschillende religieuze achtergrond	Voorafgaand aan de Arabische-Joodse ontmoetingen waren er een aantal voorbereidende lessen. De ontmoetingen zelf bestonden uit samen leren op school, informele ontmoetingen en samen elkaars religieuze gebedsruimten bezoeken.

ontmoeten elkaar.	Ook leerden ze over elkaars religieuze feesten. Na de ontmoetingen waren er nabesprekingen in de klas om de ervaringen te delen.
-------------------	--

Vooruitgang/feedback bij subdoelstelling 2:

Alle ontmoetingen vonden plaats zoals gepland. Meer dan 90% van de leerlingen liet na afloop weten dat ze nieuwe inzichten hadden opgedaan over de ‘andere’ religie. Vooral het bezoek aan elkaars religieuze gebedsruimte had indruk gemaakt. Uit de feedback kwam naar voren dat Joodse leerlingen banger zijn voor ‘de ander’ dan de Arabische en dat dit programma (een deel van) de angst kan wegnemen.

Doel 3: De scholengemeenschappen stellen zich tolerant op tegenover elkaars religieus-culturele identiteiten.

Activiteit	Resultaat
Scholen met diverse achtergronden hebben meer contact en werken meer samen.	In het afgelopen schooljaar werden twee bijeenkomsten gehouden met de schooldirecteuren. In principe doen van elke school twee leraren mee aan het programma. Om de impact van het programma te verhogen werden andere leraren ook betrokken bij het programma via twee extra ontmoetingen.

Vooruitgang/feedback bij subdoelstelling 3

93% van de deelnemende scholen willen graag verder gaan met dit programma. Een reactie van een schooldirecteur:
“Ik hoop van harte dat we dit pad vele jaren kunnen blijven volgen en dat onze studenten hun kleinkinderen zullen vertellen over deze geweldige ontmoetingen die ze hebben gehad met hun burens.”

Toekomstplannen voor het programma 'Dialogoog en Indentiteit'

In het komende schooljaar zal er met 26 scholen worden gewerkt.

Het werken in kleine groepjes werd erg gewaardeerd en deze manier van werken zal daarom nog meer aandacht krijgen.

Het Rossing Centre zal een pilot starten voor een twee-jaren programma waar twee scholen aan zullen meewerken. Met deze pilot zullen 70 kinderen en vier leraren bereikten worden.

De financiële situatie kan stabiel genoemd worden. Dankzij een bijdrage van de *EU Peacebuilding Initiative* zal het programma vanaf augustus 2020 voor een periode van drie jaar kunnen worden uitgebreid naar 40 scholen.

Programma Onderwijs voor Verandering

Doelstelling:

Leraren van middelbare en hogescholen hebben kennis, vaardigheden en materialen om discussies aan te gaan in de klas over gevoelige onderwerpen zoals racisme en extremisme. Ze zijn in staat om een veilige omgeving te creëren zodat leerlingen uitgenodigd worden om hun houding en (voor)oordelen te overdenken en eventueel bij te stellen.

Activiteiten

Dit programma werd in 2014 opgestart door het Rossing Centre. In 2019 hadden in totaal 1200 leraren meegedaan aan diverse trainingen en zij bereikten op hun beurt tienduizenden leerlingen door hun nieuwe vaardigheden in praktijk te brengen.

Behalve 23 scholen nemen nu ook acht onderwijsinstellingen voor lerarenopleidingen deel aan het programma.

Doel 1: Leraren gebruiken vaardigheden en strategieën om discussies over gevoelige onderwerpen mogelijk te maken.	
Activiteit	Resultaat
Leraren krijgen gerichte training.	Diverse trainingen vonden plaats. 380 Leraren hebben het 1e trainingsjaar voltooid. 40 leraren hebben het 2e trainingsjaar voltooid

Vooruitgang/feedback bij subdoelstelling 1:

Meer dan 90% van de leraren van het eerste jaar vond dat het programma hun professionele vaardigheden had verbeterd, dat ze een toleranter houding hadden en beter aanvoelden wat er in de klas gaande is. 74% van hen kon specifieke veranderingen onder de studenten bemerken, zoals een veilige ruimte voor medestudenten creëren; bijdragen aan het opbouwen van discussies; deelnemen aan een emotioneel gesprek en rekening houden met de positie van anderen.

Doel 2: Schoolgemeenschappen dragen bij aan het bestrijden van racisme

Activiteit	Resultaat
Schoolhoofden nemen deel aan seminars, fora en activiteiten over dit thema.	Schoolhoofden ondersteunen op actieve wijze de programma-benadering op hun scholen om racisme te bestrijden. Diverse workshops en fora vonden plaats gedurende het hele jaar.

Vooruitgang/feedback bij subdoelstelling 2:

De schoolhoofden hadden het hele jaar door een open houding tegenover discussies over gevoelige onderwerpen. Hiermee gaven ze blijk van een vaste wil om hun lerarenstaf aan te moedigen, te begeleiden en te ondersteunen bij het creëren van een veilige omgeving om dergelijke discussies mogelijk te maken.

Doel 3: De programma benadering om racisme te bestrijden wordt steeds meer ingebed in lerarenopleidingen

Activiteit	Resultaat
marketing campagnes gericht op instellingen voor lerarenopleidingen	In het vorige schooljaar namen drie instituten voor lerarenopleidingen deel aan het programma. Dankzij de marketingcampagne doen het komende jaar behalve deze drie nog vijf andere instituten deel.
marketing campagnes gericht op overheid	Dankzij deze campagne hebben steeds meer gemeentelijke onderwijsinstanties interesse. In het komende jaar zullen ongeveer tien gemeenten deelnemen aan een forum om na te denken over hoe gemeenten kunnen bijdragen aan het bestrijden van racisme.

Vooruitgang/feedback bij subdoelstelling 3

Deze resultaten geven aan dat er grote vraag is naar dit programma en dat de marketing campagnes effectief zijn.

Toekomstplannen voor het programma 'Onderwijs voor Verandering'

De komende jaren zullen er twee nieuwe componenten worden toegevoegd aan het programma:

1. Het leiderschapsteam van elke school zal in het vervolg deel nemen aan het 1e jaar's programma.
2. Behalve de reguliere training zal er een 10-tal extra trainingsuren toegevoegd worden om het geleerde voor de klas in de praktijk te brengen.

